

Андріянова Лідія,
магістрантка заочної форми
навчання (спеціальність
«Психологія»)
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМАТИКИ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Важливість перехідного періоду в розвитку підлітка та, зокрема, розвитку сфери ціннісних орієнтацій, відображено в категоріях: «перехідний», «переламний», «важкий», «критичний». Перехід від дитинства до дорослості складає основу змісту та специфіку відмінності всіх сторін розвитку в цей період – фізичного, розумового, морального, соціального. Основні психологічні потреби підлітка – прагнення до спілкування з однолітками, прагнення до самостійності та незалежності, емансипації від дорослих, до визнання своїх прав із боку інших людей. Почуття дорослості – це психологічний симптом початку підліткового віку. За визначенням Д. Ельконіна, почуття дорослості є новоутворення свідомості, через яке підліток порівнює себе з іншими (дорослими або товаришами), знаходить зразки для засвоєння, будує свої відносини з іншими людьми, перебудовує свою діяльність. Перехідність підліткового віку, звичайно, включає біологічний аспект. Це період статевого дозрівання, інтенсивність якого підкреслюється поняттям гормональна буря. Фізичні, фізіологічні, психологічні зміни, поява сексуального потягу роблять цей період виключно складним, в тому числі і для самого себе стрімко росте у всіх сенсах підлітка.

Розвиваючи ідеї Л. Виготського, Д. Ельконін запропонував розглядати кожен психологічний вік на підставі таких основних критеріїв, як соціальна ситуація розвитку, провідний тип діяльності, основні новоутворення розвитку та кризи.

Кожен вік характеризується своєрідною, специфічною для нього соціальною ситуацією розвитку, що є, за висловом Л. Виготського, висхідним моментом для всіх динамічних змін, які відбуваються в розвитку протягом даного періоду. Вона визначає ті форми й той шлях, йдучи яким, дитина набуває нових якостей особистості, беручи їх із середовища, де соціальне стає індивідуальним. Із життям дитини в даній соціальній ситуації виникає провідний тип діяльності. У ній розвиваються новоутворення, властиві для даного віку, що приходять в суперечність зі старою соціальною ситуацією розвитку, руйнують її та будують нову, яка, наразі, відкриває нові можливості для психічного розвитку дитини в наступному віковому періоді. Така перебудова соціальної ситуації розвитку складає основний зміст критичних періодів.

Перехід від одного етапу до іншого супроводжується кризами, тобто невідповідністю між рівнем досягнутого особистісного розвитку і операційно-технічними можливостями дитини.

Підсумовуючи, ми бачимо, що більшість існуючих на сьогодні концепцій психічного розвитку не протирічать, а взаємодоповнюють одна одну, й, основне, дозволяють пояснити виникнення, розвиток та прояви складного психічного життя людини в різних сферах її життєдіяльності. У підлітковому віці продовжується інтелектуалізація всіх психічних процесів. Учителі та батьки більше апелюють до розуму дитини, ніж до почуттів. Продовжує інтенсивно розвиватися теоретичне мислення. Підліток уже вмє оперувати гіпотезами, розвиваються такі мислительні операції, як класифікація, аналогія, узагальнення. Це дозволяє підлітку аналізувати абстрактні ідеї. Проявляється рефлексивний характер мислення. Саме завдяки інтенсивному інтелектуальному розвитку з'являється здатність до самоаналізу. Самостійність мислення проявляється в незалежності вибору способу поведінки, схильності до експериментування.

Дослідження системи ціннісних орієнтацій підлітків відіграє непересічну роль у визначенні змісту психолого-педагогічного супроводу молоді особистості у процесі життєвого, зокрема, професійного становлення, що знаходить підтвердження у незгасаючому інтересі науковців і практиків до цієї проблематики. Через те, що ціннісні орієнтації виявились предметом дослідження з точки зору різних теоретико-методологічних підходів і за допомогою різних концептуальних засобів, теоретичні уявлення про них є досить неоднорідними.

Бібліографічні посилання:

1. Бабенко Ю.А. Теоретичні аспекти дослідження цінностей. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2013. №3. С.88-93.
2. Балакірева О.М. Трансформація ціннісних орієнтацій в українському суспільстві. Науковий журнал «Український соціум». 2007. №2(19). С.7-19.
3. Булах І.С. Ціннісні орієнтації в контексті особистісної позиції сучасного підлітка. Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. 2009. № 1. С. 115-131.
4. Дьяконов І.В. Зміст поняття «ціннісна орієнтація» // Мультиверсум. Філософський альманах. К.: Центр духовної культури. 2004. - С.43.

Антіпов Антон,
здобувач вищої освіти
IV курсу
факультету підготовки
фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ
Декусар Ганна,
старший викладач кафедри
українознавства та
іноземних мов
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

**КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Дистанційне навчання дозволяє впроваджувати інтерактивні технології викладання матеріалів, здобувати повну вищу освіту або професійну підготовку. Воно має ряд переваг, таких як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічність, інтерактивність, міжнародність. Крім того, дистанційне навчання набагато дешевше традиційного, завдяки ефективному використанню навчальних закладів, спрощенню коригування матеріалів електронного навчання та багатосторонньому доступу до них.

Інформатизація процесу освіти та новітні інформаційно-комунікаційні технології за умови повного їх використання та введення до освітнього процесу докорінно змінюють перебіг життя суспільства. У процесі дистанційного навчання використовуються дистанційні курси – інформаційні продукти, які є достатніми для навчання за окремими навчальними дисциплінами [1]. Це передбачає створення та підтримку «життєдіяльності» загального освітнього простору, який міг би охопити максимальне коло бажаючих отримати освіту та об'єднати студентів та викладачів різних країн, стимулюючи корисний процес обміну досвідом, сприяючи циркуляції знань.

Система когнітивно-комунікативного навчання у дистанційній формі має бути спроектована насамперед на розвиток мислення – психічного пізнавального процесу, під час перебігу якого на основі раніше здобутих знань і досвіду у процесі виконання ряду мисленневих операцій відбувається формування нових знань, прихованих від безпосереднього чуттєвого сприйняття і вираженого за допомогою слова, мовлення, мови, які повинні відображатися через мережу Інтернет.

Дистанційне вивчення мов із застосуванням комп'ютерних та телекомунікаційних технологій має забезпечити виконання таких завдань, як:

- формування та розвиток навичок читання при безпосередньому використанні матеріалів з Інтернету;
- удосконалення навичок аудіювання на основі адаптованих та автентичних аудіотекстів;
- формування навичок та вмінь перекладу та конспектування текстів за спеціальністю; удосконалення навичок монологічного та діалогічного мовлення;
- формування культури спілкування.